

PLAIURI CODRENEȘTI

de **Andreia-Roxana BOTIȘ**

Ulmeni, locul copilăriei mele, reprezintă lumea în care trăiesc împletindu-mi rațiunea cu elementele autentice ale culturii și civilizației românești, ale portului popular din zona Codrului, dar și cu liniile melodice codrenești, care-ți deschid calea spre noi orizonturi. În această lume mirifică, plină de legendă și istorie, am ales să-mi petrec și anii adolescenței, în calitate de elevă de liceu, mândrindu-mă cu valorile, principiile și noile identități descoperite.

Zona Codrului se află la interferența județelor Maramureș, Satu Mare, Sălaj, este un ținut cu un farmec aparte, din punct de vedere geografic, cu codri seculari ce se îngemănează cu câmpii mănoase, străbătute de râul Someș, care formează defileul cunoscut sub denumirea Strâmtoarele Țicăului, tocmai la intrarea dinspre satul Țicău spre capitala administrativă a zonei – orașul Ulmeni, dar această zonă poartă cu semeție și urmele dacilor liberi, recent fiind inaugurat Muzeul de la Oarța de Jos, care are comori istorice de o valoare inestimabilă.

Biserica din Arduzel

Această zonă etnografică prezintă numeroase enigme, dar și valori istorice de o mare însemnătate spirituală. Voi prezenta câteva dintre aceste bijuterii ale plaiurilor codrenești.

Biserica de lemn Arduzel a fost construită în anul 1650 la Gârdani, de credincioșii de aici. De acolo a fost adusă aici, la începutul secolului al XIX-lea. Pictura este aproape în întregime distrusă, doar pe iconostas se pot distinge figurile apostolilor și a Mântuitorului.

Biserica de piatră și lemn din Ulmeni „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” provine din Șomcuta Mare și a fost recondiționată în 1895, are un chivot din secolul al XVIII-lea, aurit, cu proeminențe și reliefuri florale și cruciforme excepțional lucrate.

Biserica de lemn Buzești, datată 1799 prin inscripție, este una aparte, deoarece construcția ei a fost puternic influențată de stilul baroc, fiind pictată în secolul al XIX-lea.

Casa memorială „George Pop de Băsești”, situată în localitatea maramureșeană Băsești, funcționează ca muzeu de la 1 februarie 1976. Este conacul care a aparținut Tribunalului Marii Uniri, a fost construită în anii 1885-1890, constituind timp de trei decenii un punct de referință și de întâlnire a multor personalități transilvănene: dr. Vasile Lucaciu, Vasile Goldiș, Ion Rațiu, Teodor Mihali, identificarea cu năzuințele neamului românesc aducându-l și pe marele istoric Nicolae Iorga în casa lui badea George din Băsești. Documente de familie, fotografii, obiecte personale recompun viața și activitatea marelui patriot George Pop de Băsești.

Desigur, toate aceste frumuseți sunt puse în valoare de harnicii și ospitalierii codreni, oameni care prin sufletul lor cald și prin portul popular – cămeșă și spăcel cu ciur, lucrat manual, gaci și zadii – se remarcă oriunde, prin prezența lor.

Țara Codrului se mândrește cu „oameni de seamă” originari ai acestor ținuturi: scriitori, critici literari, dascăli, medici, juriști și interpreți de muzică populară. Amintim pe poetul, prozatorul, autorul de snoave și povestiri Petre Dulfu, născut în localitatea Tohat – „un Ion Creangă al Ardealului”, pe dr. docent Florian C. Ulmeanu, întemeietorul medicinei sportive, pe îndrăgitul interpret de muzică populară Emil Gavriș, pe juristul Vasile Grădișteanu, iar dintre cei contemporani cu noi, pe membrii Uniunii Scriitorilor din România Radu Ulmeanu, Florica Bud și Vasile Morar, dar și pe preotul și promotorul cultural Radu Botiș.

Zona Codrului a fost dintotdeauna un ținut unic, binecuvântat de Dumnezeu, cu valori și oameni fără pereche, iar noi, generația tânără, vrem să aducem un omagiu oamenilor trecuți în lumea celor fără de dor și să-i prețuim pe cei care ne sunt contemporani, având datoria sacră de a duce mai departe tradițiile și obiceiurile strămoșești.